

Sygn. akt I NO 49/18

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 stycznia 2019 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Joanna Lemańska (przewodniczący)

SSN Paweł Księżak

SSN Jacek Widło (sprawozdawca)

w sprawie z odwołania R. S.

od uchwały Krajowej Rady Sądownictwa Nr (...) /2018 z dnia 25 lipca 2018 r.

w przedmiocie pozostawienia bez rozpatrzenia zgłoszenia na stanowisko

sędziowskie,

po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym w Izbie Kontroli Nadzwyczajnej i Spraw Publicznych w dniu 10 stycznia 2019 r.,

oddala odwołanie.

UZASADNIENIE

W dniu 10 czerwca 2018 r. R. S. (dalej „Odwołujący” lub „Skarżący”), za pośrednictwem systemu teleinformatycznego, o którym mowa w art. 57 § 2 ustawy z dnia 27 lipca 2001 r. - Prawo o ustroju sądów powszechnych (jednolity tekst: Dz.U. z 2018 r., poz. 23 ze zm.; dalej jako: „p.u.s.p.”), zgłosił swoją kandydaturę na stanowisko sędziego sądu rejonowego w Sądzie Rejonowym w D. w związku z obwieszczeniem Ministra Sprawiedliwości z dnia 30 kwietnia 2018 r. (Monitor Polski z 2018 r., poz. 467).

Zarządzeniem z dnia 18 czerwca 2018 r., nr (...)/18, Prezes Sądu Okręgowego w R., działając na podstawie art. 57ac § 2 p.u.s.p. w zw. z art. 15 ust. 11 i art. 20 ust. 2 ustawy z dnia 11 maja 2017 r. o zmianie ustawy o Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, ustawy - Prawo o ustroju sądów powszechnych oraz niektórych innych ustaw (Dz.U. z 2017 r., poz. 1139; dalej jako: „ustawa o zmianie ustawy o KSSiP”), pozostawił bez rozpatrzenia ww. zgłoszenie Odwołującego na wolne stanowisko sędziowskie. W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, że zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, Skarżący nie spełnia warunków do objęcia stanowiska sędziego, ponieważ zajmuje stanowisko asesora sądowego. Tymczasem przepis ten, wśród osób uprawnionych do udziału w konkursie na wolne stanowisko sędziowskie, nie wymienia asesora sądowego. Osoby, które dokonały wyboru stanowiska asesora w trybie art. 15 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, nie mogą zgłaszać swoich kandydatur na wolne stanowiska sędziego sądu rejonowego. W ocenie Prezesa Sądu Okręgowego w R., złożenie oświadczenia o wyborze asesury wyklucza możliwość ubiegania się o stanowisko sędziego w drodze konkursu z odwołaniem się do spełnienia warunków określonych w art. 18 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP przez referendarzy sądowych i asystentów sędziego.

Pismem z dnia 25 czerwca 2018 r. Skarżący złożył zastrzeżenie co do pozostawienia bez rozpatrzenia jego zgłoszenia, wnosząc o jego uwzględnienie, a w razie nieuwzględniania, o przekazanie zastrzeżenia wraz ze zgłoszeniem Krajowej Radzie Sądownictwa (dalej jako: „KRS” lub „Rada”).

Prezes Sądu Okręgowego w R. nie uwzględnił zastrzeżenia i przekazał je KRS.

Uchwałą nr (...)/2018 z dnia 25 lipca 2018 r. KRS nie uwzględniła zastrzeżenia R. S. W uzasadnieniu rozstrzygnięcia przytoczono stan faktyczny sprawy oraz zarzuty zawarte w zastrzeżeniu. Rada wskazała, że zgodnie z art. 15 ust. 11 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, kandydaci umieszczeni na liście, o której mowa w ust. 1 tego przepisu, którzy nie dokonali wyboru stanowiska asesora sądowego, mogą ubiegać się o wolne stanowiska sędziowskie na zasadach obowiązujących przed dniem wejścia w życie niniejszej ustawy w okresie 5 lat od dnia jej wejścia w życie. W opinii KRS, z treści tego przepisu jednoznacznie wynika,

że osoby które dokonały wyboru stanowiska asesorskiego w trybie art. 15 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, nie mogą zgłaszać swoich kandydatur na wolne stanowiska sędziowskie w sądach rejonowych. Zgodnie zaś z art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, wśród osób, które mogą zostać powołane na stanowisko sędziego, nie wymieniono asesora sądowego.

Tymczasem Odwołujący został mianowany na stanowisko asesora sądowego z dniem 21 września 2017 r. Nie spełnia zatem warunków do objęcia urzędu sędziego, ponieważ w czasie ubiegania się o to stanowisko zajmował stanowisko asesora sądowego. Rada stwierdziła wprost, że Skarżący „(...) *wybrał inną drogę dojścia do urzędu sędziego*” (s. 4 uzasadnienia uchwały). W jej ocenie, złożenie oświadczenia o wyborze stanowiska asesora sądowego przez R. S., zamknęło mu możliwość ubiegania się o stanowisko sędziego w drodze konkursowej.

KRS podkreśliła, że Odwołujący bezspornie nie spełniał wymogu przewidzianego w art. 57ac § 2 p.u.s.p. w zw. z art. 15 ust. 11 i art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP. Prezes Sądu Okręgowego w R. był zatem zobligowany do pozostawienia jego zgłoszenia bez rozpatrzenia, co prawidłowo uczynił.

Powyższe okoliczności spowodowały, że w trakcie posiedzenia KRS za nieuwzględnieniem zastrzeżenia Skarżącego oddano 13 głosów, przy braku głosów „przeciw” i „wstrzymujących się”. Wobec uzyskania bezwzględnej większości głosów Krajowa Rada Sądownictwa nie uwzględniła zastrzeżenia R. S.

Pismem z dnia 4 września 2018 r. Skarżący złożył do Sądu Najwyższego odwołanie od ww. uchwały KRS, domagając się jej uchylenia w całości.

Zaskarżonej uchwale zarzucono sprzeczność z prawem, to jest naruszenie:

a) art. 20 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP w zw. z art. 61 § 1 pkt 1-6 p.u.s.p., poprzez jego niezastosowanie i przyjęcie, że Odwołujący nie spełnia warunków do powołania na stanowisko sędziego sądu rejonowego;

b) art. 15 ust. 11 i art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, poprzez przyjęcie, że przepisy te wykluczają możliwość zgłoszenia kandydatury Odwołującego na wolne stanowisko sędziego sądu rejonowego.

W treści odwołania rozwinęto ww. zarzuty. Skarżący podkreślił, że zaskarżona uchwała KRS narusza prawo, to jest art. 20 ust. 1 i 2 oraz art. 15 ust.

11 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP. W jego opinii, przez pominięcie w treści art. 20 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP pkt 7 art. 61 § 1 p.u.s.p. o treści „zajmując stanowisko asesora sądowego, pełnił obowiązki sędziego co najmniej przez trzy lata”, ustawodawca jednoznacznie rozdzielił tryb konkursowy dojścia do pełnienia urzędu sędziego od trybu pozakonkursowego, związanego z pełnieniem obowiązków sędziego w trakcie asesury i następczym „przekształceniem” etatu asesora sądowego w etat sędziego sądu rejonowego. Tym samym, asesorowi spełniającemu wymogi przewidziane w art. 20 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, pozostawiona została ograniczona czasowo możliwość wyboru drogi dojścia do pełnienia urzędu sędziego. Jak podniósł Skarżący, wymieniony przepis przejściowy dotyczy wyłącznie jednego rocznika aplikantów aplikacji sędziowskiej, to jest osób, które jako pierwsze rozpoczęły naukę w KSSiP. Tylko te osoby spełniają bowiem wymóg trzyletniego stażu na stanowisku referendarza sądowego. Przyjęte przez prawodawcę rozwiązanie należy ocenić jako racjonalne i uzasadnione, albowiem inaczej należy ocenić osobę, która wkrótce po zdanym egzaminie sędziowskim od razu objęła stanowisko asesora od osoby, która po zdanym egzaminie pracowała przez kilka lat na samodzielnym stanowisku orzeczniczym, jako referendarz sądowy, a dopiero w dalszej kolejności objęła etat asesorski. Zrównanie tych dwóch kategorii osób w drodze dojścia do urzędu sędziego byłoby nieuprawnione.

W ocenie Odwołującego, argument dotyczący braku wymienienia w art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, osób zatrudnionych na stanowisku asesora sądowego, uznać trzeba za błędny. Przepis ten wskazuje bowiem wyraźnie, że do opisanej w nim kategorii osób stosuje się regulacje dotychczasowe, w więc przepisy sprzed mianowania pierwszych asesorów sądowych po przywróceniu tej instytucji do obowiązującego porządku prawnego. W przypadku Skarżącego, mianowanie nastąpiło dopiero we wrześniu 2017 r., na podstawie przepisów w brzmieniu nadanym właśnie ustawą o zmianie ustawy o KSSiP. Odnoszenie się w treści art. 20 ust. 2 tej ustawy do stanowiska asesora byłoby więc niezrozumiałe, skoro w owym czasie asesorzy nie funkcjonowali w strukturze sądownictwa.

Art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP dotyczy osób zatrudnionych na stanowiskach referendarzy sądowych, asystentów sędziów i asesorów prokuratury, przy czym spełnienie tego wymogu ustawodawca wiąże nie z czasem ubiegania się o wolne stanowisko sędziowskie, ale z dniem wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, to jest z dniem 21 czerwca 2017 r.

Powyższy wymóg został w ocenie Odwołującego spełniony, albowiem został on mianowany na stanowisko asesora z dniem 21 września 2017 r., a stosunek pracy na stanowisku referendarskim ustał z dniem 20 września 2017 r. Co więcej, art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP nie zawiera żadnej regulacji co do wymogu zajmowania przez kandydata określonego stanowiska na dzień zgłoszenia do objęcia wolnego stanowiska sędziego. Brak tym samym podstaw do formułowania - zawartej w uchwale KRS - tezy o niedopuszczalności udziału w konkursie osoby z uwagi na jej aktualne zatrudnienie na stanowisku asesora sądowego.

Skarżący wskazał ponadto, że pomocniczym argumentem przemawiającym za dopuszczalnością zgłoszonej kandydatury przez osobę obecnie zatrudnioną na stanowisku asesorskim jest brzmienie art. 58 § 4a p.u.s.p. Stosownie do treści tego przepisu, wymóg dołączania informacji i zaświadczeń, o których mowa w art. 57 § 7 p.u.s.p., nie dotyczy m.in. kandydatów zajmujących stanowisko asesora sądowego. Regulacja ta, zdaniem Odwołującego, jednoznacznie wskazuje, że ustawodawca przewidział i dopuścił możliwość udziału w konkursie na wolne stanowisko sędziowskie, kandydata który zajmuje stanowisko asesora sądowego, ale uprawnienie do udziału w konkursie wywodzi z uprzednio zajmowanego stanowiska - w tym przypadku referendarza sądowego.

W ocenie Odwołującego, odmówienie osobom posiadającym kwalifikacje do zajmowania stanowiska sędziego sądu rejonowego prawa udziału w konkursie na wolne stanowisko sędziowskie, z powołaniem się na zajmowanie stanowiska asesora sądowego, stanowi przejaw nierównego traktowania oraz niedopuszczalnej wykładni rozszerzającej przepisu szczególnego i prowadzi w konsekwencji do nieuprawnionego ograniczenia w dostępie do służby publicznej (art. 60 Konstytucji RP).

W podsumowaniu odwołania Skarżący podniósł, że asesor sądowy ma możliwość uzyskania nominacji na stanowisko sędziowskie albo w drodze pozakonkursowej - do czego niezbędne jest m.in. zajmowanie stanowiska asesora sądowego i pełnienie obowiązków sędziego co najmniej przez trzy lata, albo w drodze konkursowej - przy legitymowaniu się stosownym stażem pracy na stanowisku referendarza sądowego i spełnieniu przesłanek z art. 61 § 1 pkt 1-6 p.u.s.p. (art. 20 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP).

W odpowiedzi na odwołanie, Krajowa Rada Sądownictwa wniosła o jego oddalenie w całości, podtrzymując stanowisko zawarte w zaskarżonej uchwale. Raz jeszcze podkreślono, że formuła art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP jednoznacznie przesądza, że wyraźną intencją ustawodawcy było wyłączenie możliwości ubiegania się o stanowisko sędziego przez asesora sądowego w sytuacji, gdy wybrał on już inną drogę umożliwiającą mu dojście do zawodu sędziego, np. pełnienie obowiązków referendarza sądowego. W ocenie Rady, rozważyła ona wszechstronnie i wnikliwie całokształt okoliczności sprawy, a motywy zaskarżonej uchwały zostały omówione w jej uzasadnieniu. Zachowana została transparentność postępowania przed KRS.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Odwołanie nie może zostać uwzględnione.

Na zasadach określonych w art. 44 ust. 1 i 2 ustawy o KRS, uczestnik postępowania toczącego się przed Radą ma prawo wnieść odwołanie do Sądu Najwyższego od uchwały podjętej przez KRS w sprawie indywidualnej, do której należy sprawa dotycząca pozostawienia bez rozpatrzenia zgłoszenia na stanowisko sędziowskie. Kognicja Sądu Najwyższego w takiej sprawie ogranicza się jednak do zbadania zgodności zaskarżonej uchwały z prawem, przy odpowiednim stosowaniu przepisów postępowania cywilnego o skardze kasacyjnej (zob. m.in. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 sierpnia 2011 r., III KRS 11/11, LEX nr 1001318; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 25 maja 2017 r., III KRS 11/17, LEX nr 2334873; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 13 lipca 2017 r., III KRS 17/17, LEX nr 2350660).

Analiza stanu faktycznego sprawy prowadzi do wniosku, że zaskarżona uchwała KRS z dnia 25 lipca 2018 r., nr (...)/2018, nie narusza prawa.

Istota sporu sprowadza się do oceny, czy istniała podstawa do pozostawienia bez rozpatrzenia zgłoszenia na wolne miejsce sędziowskie Odwołującego w ramach konkursu, w sytuacji gdy skorzystał on wcześniej z trybu pozakonkursowego dojścia do zawodu sędziego, dokonując wyboru stanowiska asesora na nowych zasadach.

Ustawodawca przewiduje określoną drogę dojścia do stanowiska sędziego (sądu rejonowego). Model postępowania nominacyjnego sędziego zmieniał się w ostatnim okresie i miał inny charakter w okresie do dnia 21 czerwca 2017 r., a inny w okresie od tej daty.

Jeżeli chodzi o dotychczasowy model, który można określić jako „konkursowy”, występował on do dnia 21 czerwca 2017 r.

Tryb ten był trybem konkursowym - uniwersalnym, w którym formalnie wszyscy spełniający przesłanki startowali na takich samych zasadach. Dotyczyło to grup prawników, którzy:

- 1) odbyli aplikację sędziowską, uregulowaną w ustawie o KSSiP,
- 2) wykonywali zawód referendarza sądowego lub asystenta sędziego przez określony w ustawie okres i złożyli egzamin sędziowski w trybie eksternistycznym,
- 3) wykonywali inne zawody prawnicze (adwokata, radcy prawnego, notariusza),
- 4) pełnili służbę na stanowisku asesorskim.

Dotychczas obowiązywała zasada, zgodnie z którą o nominację na stanowisko sędziego sądu rejonowego można było ubiegać się wyłącznie w procedurze konkursowej, inicjowanej obwieszczeniem o wolnym stanowisku sędziowskim. Kandydaci do pełnienia urzędu musieli zgłosić się do powyższego konkursu, a wszystkie kandydatury były oceniane na równych zasadach przez Krajową Radę Sądownictwa (zob. I. Haýduk-Hawrylak, B. Kołdecki, A. Wleklińska, Prawo o ustroju sądów powszechnych. Komentarz, Warszawa 2018, teza 1 Komentarza do art. 61, Legalis). Obowiązywała więc reguła uniwersalnego, tj. konkursowego, modelu dojścia do stanowiska sędziego sądu rejonowego.

Inny sposób dojścia do stanowiska sędziego przyjęto po dniu 21 czerwca 2017 r. wraz z datą wejścia w życie ustawy o zmianie ustawy o KSSiP. Dotychczasowy model uniwersalny (konkursowy) przełamano wprowadzając - obok

dotychczasowej drogi konkursowej - wyłom w postaci ścieżki pozakonkursowej dla najlepszych absolwentów Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury. Właśnie tej kwestii dotyczy ustawa o zmianie ustawy o KSSiP z dnia 11 maja 2017 r. Nowy model zakłada przyznanie preferencji na rzecz jednej z dróg dojścia do zawodu sędziego i jednej grupy podmiotów.

Przyjęto, iż aplikacja sędziowska odbywana w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz sądach jest od dnia 21 czerwca 2017 r. podstawową - pozakonkursową - drogą dojścia do zawodu sędziego, z możliwością równoległej drogi zgłaszania się kandydatów do służby sędziowskiej z innych zawodów prawniczych - w drodze konkursu.

Po pierwsze więc, zasadnicza ścieżka kariery sędziowskiej prowadzi aktualnie przez aplikację sędziowską, odbywaną w ramach Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, a następnie przez czteroletnią asesurę sądową.

Mianowanie na stanowisko asesora sądowego mogą uzyskać tylko te osoby, które ukończyły aplikację w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury oraz złożyły egzamin sędziowski lub egzamin prokuratorski z wynikiem pozytywnym.

Jak podkreśla się w doktrynie, w obecnym stanie prawnym, osoby zajmujące stanowisko asesora sądowego nie muszą brać udziału w konkursie na wolne stanowisko sędziowskie. Uzyskanie asesury i nienaganna służba prowadzą do „przekształcenia”, w trybie pozakonkursowym, na wniosek zainteresowanego, asesury na etat sędziowski, po weryfikacji kandydata dokonywanej w drodze oceny sędziego wizytatora (zob. I. Haýduk-Hawrylak, B. Kołeccki, A. Wlekińska, Prawo..., teza 9 Komentarza do art. 61, Legalis). Taka jest istota tego rozwiązania.

Przepis artykułu 15 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP reguluje sposób sporządzania listy klasyfikacyjnej kandydatów na stanowisko asesora sądowego. Minister Sprawiedliwości określa, w drodze zarządzenia, wykaz wolnych stanowisk asesorskich przewidzianych dla kandydatów umieszczonych na liście (art. 15 ust. 3 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP).

Na podstawie listy, kandydat dokonuje wyboru stanowiska asesorskiego - z wykazu miejsc określonego przez Ministra Sprawiedliwości w sposób jawny z zachowaniem reguły pierwszeństwa osób według kryterium najlepszego wyniku na egzaminie sędziowskim.

Zgodnie z art. 15 ust. 11 ustawy o zmianie KSSiP, kandydaci umieszczeni na liście, którzy nie dokonali wyboru stanowiska asesora sądowego, mogą ubiegać się o wolne stanowiska sędziowskie na zasadach obowiązujących przed dniem wejścia nowelizacji w życie przez okres 5 lat, a więc w drodze konkursu. Jest to jednak możliwe tylko wtedy, gdy kandydaci nie wybrali drogi asesury w trybie pozakonkursowym.

Po drugie, kandydaci mający inne kwalifikacje zawodowe niż absolwenci Krajowej Szkoły Sądownictwa i Prokuratury, mogą ubiegać się o stanowiska sędziowskie nadal tylko w trybie konkursowym na dotychczasowych zasadach.

Po trzecie, zmiany polegają na tym, że docelowo wyłączono możliwość ubiegania się o urząd sędziego osób zatrudnionych na stanowisku referendarza sądowego, asystenta sędziego i asesora prokuratury.

Także art. 106h p.u.s.p. został zmieniony ustawą z dnia 11 maja 2017 r. z mocą od dnia 21 czerwca 2017 r., stanowiąc na przyszłość, że na stanowisko asesora sądowego może być mianowany ten, kto: spełnia warunki określone w art. 61 § 1 pkt 1-4 (pkt 1); ukończył aplikację w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (pkt 2) oraz złożył egzamin sędziowski lub prokuratorski (pkt 3). Zgodnie z tym przepisem, warunkiem koniecznym do mianowania asesorem sądowym jest ukończenie aplikacji w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury, wobec czego referendarze sądowi i asystenci sędziów, którzy takiej aplikacji nie ukończyli, z dniem jego wejścia w życie pozbawieni zostali możliwości mianowania asesorem sądowym na przyszłość. Jednakże w związku z tym, że art. 15 ustawy o zmianie KSSiP jest normą przejściową i przepisem szczególnym do art. 106h pkt 2 p.u.s.p., nadaje on osobom określonym w art. 15 ust. 1 pkt 2 ustawy o zmianie KSSiP (referendarzom sądowym i asystentom sędziów, którzy w latach 2011-2016 zdali egzamin sędziowski) uprawnienia do uzyskania statusu asesora sądowego, pomimo, że nie ukończyły aplikacji w Krajowej Szkole Sądownictwa i Prokuratury (tak też Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 15 marca 2018 r., III KRS 4/18).

W wyniku zmian ustawowych, dla tych konkretnie grup prawników (referendarzy sądowych i asystentów sędziów), zostały uchwalone przepisy przejściowe zawarte w art. 19 i 20 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, na które powołuje się Odwołujący.

Przedstawienie powyższych zagadnień pozwala na właściwą ocenę zawartych w odwołaniu zarzutów naruszenia reguł wynikających z art. 20 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP oraz z art. 15 ust. 11 i art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP.

Jak wynika z cytowanego art. 15 ust. 11 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, absolwenci KSSiP, którzy nie dokonali wyboru stanowiska asesora sądowego, mogą ubiegać się o wolne stanowiska sędziowskie na dotychczasowych zasadach, obowiązujących przed dniem wejścia w życie nowelizacji ustawy (możliwość skorzystania z poprzedniego modelu konkursowego).

Nieskorzystanie z trybu pozakonkursowego daje możliwość wzięcia udziału absolwentom KSSiP w trybie konkursowym. Obie ścieżki dojścia do stanowiska sędziego ustawodawca traktuje świadomie rozłącznie. Skorzystanie z jednej z nich wyklucza drugą. Ma to miejsce analogicznie, jak w przypadku trybu konkursowego na stanowisko sędziego. Zgłoszenie swojej kandydatury w ramach jednego obwieszczenia wyłącza możliwość zgłoszenia w innym postępowaniu konkursowym.

Powoływany w odwołaniu przepis art. 15 ust. 11 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP adresowany jest do osób, które nie uzyskały asesury. Tymczasem Odwołujący wybrał stanowisko asesora sądowego, a więc tym samym nie może ubiegać się o urząd sędziego w trybie konkursowym.

W związku z powyższym uznać należy, że skorzystanie przez Odwołującego ze ścieżki dojścia do stanowiska sędziego w trybie pozakonkursowym i wybór asesury, z chwilą dokonania tego wyboru wyłączyło możliwość równoległego skorzystania z innej konkurencyjnej ścieżki dojścia do zawodu sędziego. Sytuacja asesora jest na tyle ukształtowana, że daje mu bardzo duże prawdopodobieństwo uzyskania statusu sędziego. Dlatego też zarzutu naruszenia art. 15 ust. 11 w związku z art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, uznać za zasadny nie można.

Z kolei uregulowania zawarte w art. 20 ust. 1 i 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP dotyczą stanu przejściowego i są skierowane do referendarzy sądowych, asystentów sędziów i asesorów prokuratury, a więc tej grupy osób, które docelowo nie będą mogły ubiegać się o urząd sędziego. Dla tych grup osób przewidziano

okres przejściowy. Zgodnie z art. 20 ust. 1 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, osoba, o której mowa w art. 19 ust. 1-4 (referendarz lub asystent sędziego), może być powołana na stanowisko sędziego sądu rejonowego, jeżeli spełnia wymagania określone w art. 61 § 1 pkt 1-6 p.u.s.p., w okresie 5 lat od dnia złożenia egzaminu sędziowskiego.

Zgodnie z art. 20 ust. 2 ustawy o zmianie ustawy o KSSiP, do zgłoszeń oraz oceny kwalifikacji referendarzy sądowych, asystentów sędziów i asesorów prokuratury, którzy zgłosili swoje kandydatury na wolne stanowiska sędziowskie, o których obwieszczono po dniu wejścia w życie niniejszej ustawy, stosuje się przepisy dotychczasowe.

Ustawodawca w pełni świadomie ograniczył zatem zakres podmiotów, które mogą złożyć swoje kandydatury na wolne stanowiska sędziowskie w trybie konkursowym, nie wymieniając wśród nich asesorów sądowych, bowiem ci ostatni realizują swoje prawo dostępu do służby publicznej w trybie uprzywilejowanym, tj. pozakonkursowym. Nie można uznać, że wykluczenie możliwości skorzystania w takiej sytuacji z trybu konkursowego w jakikolwiek sposób dyskryminuje Odwołującego, skoro złożył on oświadczenie o objęciu asesury i w konsekwencji dobrowolnie skorzystał z pozakonkursowej procedury dojścia do zawodu sędziego. W jej ramach dochodzi do „przekształcenia” etatu asesorskiego w etat sędziego, po upływie określonego ustawowo okresu czasu i pozytywnej ocenie sędziego wizytatora.

Wybór sposobu dojścia do zawodu sędziego ma miejsce na etapie złożenia oświadczenia o wyborze etatu asesorskiego i determinuje dalszy sposób postępowania w ramach trybu pozakonkursowego. Zaletą tego rozwiązania jest stosunkowo duże prawdopodobieństwo uzyskania statusu sędziego, przy jednoczesnym bardzo korzystnym ukształtowaniu statusu prawnego asesora. Inna interpretacja obowiązujących przepisów ograniczałaby możliwości dostępu do służby publicznej - urzędu sędziego, pozostałych grup zawodowych (np. referendarzy sądowych czy asystentów sędziego) w ramach procedury konkursowej, w sytuacji gdyby brali w niej udział także asesorzy-absolwenci KSSiP. Nie bez znaczenia jest kwestia istniejących etatów asesorskich, które wybrali i obsadzili ww. absolwenci KSSiP. Podkreślenia wymaga, że adresatami norm, na

które konsekwentnie powołuje się Odwołujący, są osoby inne od tych, które dokonały wyboru asesury w trybie pozakonkursowym, jak Skarżący.

W tym miejscu zwrócić należy jeszcze uwagę na aspekt celowościowy rozważanego problemu. Odwołujący zdecydował się na wybór uprzywilejowanego, tj. pozakonkursowego, trybu dojścia do zawodu sędziego, gdy we wrześniu 2017 r. odebrał nominację na stanowisko asesora sądowego. Jak opisano już powyżej, tryb ten - jakkolwiek oddalający docelową nominację o kilka lat - jest bardzo „bezpiecznym” sposobem dojścia do urzędu sędziego dla osób, które już wcześniej, poprzez naukę w KSSiP i zdanie egzaminu sędziowskiego na wysokim poziomie, uprawdopodobniły swoje przygotowanie i kwalifikacje do pełnienia tej funkcji. Asesura odgrywa w tym kontekście swoistą rolę ostatniego, praktycznego przygotowania przed objęciem obowiązków sędziego. Z racji pełnionej obecnie funkcji, Skarżący obsadził etat asesorski, pobiera uposażenie wyższe od wynagrodzenia referendarza sądowego, ma przydzielone sprawy do referatu.

Skoro asesorzy - jak w rozpatrywanym stanie faktycznym Odwołujący - objęli swoje stanowiska i skorzystali z ww. uprzywilejowanego trybu dojścia do zawodu sędziego, to tym bardziej, w oparciu o celowościową wykładnię przedmiotowych przepisów, przyjąć należy, że nie mogą oni ubiegać się o dopuszczenie do zawodu sędziego w trybie konkursowym.

Podsumowując, ocena prawna dokonana przez Krajową Radę Sądownictwa w zaskarżonej uchwale jest uprawniona, a pozostawienie zgłoszenia Odwołującego w konkursie na stanowisko sędziego sądu rejonowego bez rozpatrzenia - w sytuacji gdy objął on asesurę w trybie pozakonkursowym na nowych zasadach - uznać należy za w pełni uzasadnione.

Z przedstawionych względów Sąd Najwyższy oddalił odwołanie na podstawie art. 398¹⁴ k.p.c. w związku z art. 44 ust. 1, 2 i 3 ustawy o KRS.